

L'oralitat, doncs, gràcies a les noves tecnologies, ha recuperat la condició de ser l'instrument més adequat per a la manipulació de la informació; en detriment, però —lamentablement—, de l'ús de la lletra escrita per a la lectura individual, reflexiva i amb la possibilitat de fer-ne relectures en moments diferents, malgrat que en aquest cas sí que és difícil o impossible d'adreçar-se a l'emissor.

En un altre sentit, la ràdio i la televisió —a més del cinema, ara d'alt consum domèstic—, amb la substitució del text escrit, s'han convertit en els referents principals per a establir l'estàndard i la normativa dels idiomes: a la manipulació ideològica —en el sentit més neutre de *manipulació*—, hem de sumar-hi l'extensió de models d'ús lingüístic, imparables des de l'ensenyament i des dels llibres de preceptiva gramatical.

Aquest seminari pretén ser una reflexió sobre els avantatges i els inconvenients de l'oralitat en els mitjans de comunicació; sobre la instrumentalització de què són objecte al servei de la ideologia dominant en cada grup que controla una cadena o una emissora; sobre les dificultats objectives que representa per als professionals l'espontaneïtat de parlar sense traduir d'una redacció escrita; sobre la capacitat i la llibertat de la improvisació; sobre les relacions dels guions i les pautes preconcebudes i la seva plasmació en el parlar; sobre els graus de formalitat en l'oralitat, i també sobre la funció determinant que té quant a l'extensió de la competència lingüística d'una comunitat en l'idioma propi.

L'alta qualificació professional dels qui hi participen, així com la diversitat d'experiències i, doncs, de punts de vista des de l'òptica de cadascun d'ells, asseguren una aproximació rigorosa a aspectes diferents del recurs a la llengua parlada en els mitjans de comunicació.

Lloc de realització: **Centre de Cultura Contemporània de Barcelona**
Montalegre, 5. 08001 Barcelona

Inscripció i matrícules: **CUIMPB - Centre Ernest Lluch**
Secretaria d'Alumnes
C/ Sant Pere Més Baix, 7-9
08003 Barcelona
Tel.: 932 687 909
Fax: 933 151 022
A/e: ana.camps@cuimpb.es

Pàgina web: www.cuimpb.es

Preu de matrícula: **80 €**

Formes de pagament: **Tranferència o ingrés en efectiu al Banc Sabadell**
Via Laietana, 47. 08003 Barcelona
C/c núm. 0081-0057-37-0001403046

Codi: **5005**

Crèdits de lliure elecció: **1,5**

Amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans

www.cuimpb.es

L'accés directe a tota la programació de cursos i seminaris 2002 del CUIMPB - Centre Ernest Lluch

Consorci Universitat Internacional
Menéndez Pelayo de Barcelona

CUIMPB
Centre Ernest Lluch

Universitat
Internacional
Menéndez Pelayo
1932-2002

Diputació de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Centre de Cultura Contemporània
de Barcelona

L'oralitat i els mitjans de comunicació

Barcelona, 17 i 18 de juliol
al CCCB

Director
Joan Martí i Castell

Hi col·labora

L'oralitat i els mitjans de comunicació

Verba manent quoque

Al principi fou el *verb*, la paraula... És obvi que les llengües serveixen principalment per a l'ús en l'oralitat. L'escriptura és una codificació ulterior feta a partir de la parla, la qual apareix històricament per la necessitat social de la fixació principalment d'alguns tipus de missatge, perquè restin, perquè no siguin massa efímers. És cert que la història lingüística de qualsevol idioma arriba al seu zenit quan ha assolit la possibilitat de plasmar mitjançant la lletra l'expressió de qualsevol argument i en qualsevol registre, sense excepcions. Tanmateix, la rellevància que s'ha concedit a aquest recurs —*verba volant scripta manent*— avui no és igual d'evident que en el moment en què es creen convencions gràfiques, en què comencen a aparèixer els manuscrits i, sobretot, en què s'esdevé la revolució en el món de la comunicació pel descobriment de la impremta.

Les persones, arreu, principalment parlem i, en comparació, escrivim moltíssim menys. En la interlocució, la presència física permet generalment la interacció consegüent: els qui conversen són tots alhora emissors i receptors en un moment concret, la qual cosa permet la utilització de procediments que acaben integrant-se com a complements sovint essencials a les distintes llengües: el to, el gest i la mirada acompanyen els enunciats verbals i els atorguen uns valors semàntics que poden ser tan decisius com els mateixos signes lingüístics.

L'anomenada *societat de la informació* ha accentuat el valor persuasiu, directe, de l'oralitat, amb les possibilitats tecnològiques que estalvien l'escriptura: des del telèfon fins a les videoconferències, passant pels mitjans de comunicació audiovisual. Es llegeix poc, entre altres causes, perquè és més còmode escoltar la ràdio o escoltar i veure la televisió. És clar que l'oralitat d'aquests mitjans de comunicació no permet fàcilment la interacció o, com a molt, l'admet però amb l'inconvenient d'allò que ha de ser diferible; la possibilitat de la intervenció simultània és tan ostensiblement desequilibrada des de tots els punts de vista a favor dels qui dirigeixen els mitjans, que no val la pena de considerar-la.

Director
Joan Martí i Castell
*Director del Servei de Relacions Exteriors
de l'Institut d'Estudis Catalans (SEREIEC)*

Secretari científic
Josep M. Mestres i Serra
*Cap de l'Oficina de Correcció i Assessorament
Lingüístics del SEREIEC*

PROGRAMA

DIMECRES 17 DE JULIOL

- 9.30 h Inauguració a càrrec de
Manuel Castellet
President de l'Institut d'Estudis Catalans
- 10.00 h Parlar per no dir res o per dir alguna cosa
Joan F. Mira
*Antropòleg, escriptor i membre de
l'Institut d'Estudis Catalans*
- 11.00 h Pausa
- 11.30 h La construcció del discurs en la tertúlia
radiofònica
Oriol Camps
*Cap de la Unitat d'Assessorament
Lingüístic de Catalunya Ràdio*
- 12.30 h L'oralitat als mitjans audiovisuals:
les limitacions del llenguatge col·loquial
Francesc Vallverdú
*Sociolingüista i assessor lingüístic
de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió*
- 15.30 h Llengües brutes
Sergi Pompermayer
Guionista de programes dramàtics
- 16.30 h Paraula, missatge, responsabilitat
Josep Cuní
Periodista
- 17.30 h La reproducció escrita de l'oralitat
Josep M. Mestres
Lingüista i traductor intèrpret jurat

DIJOURS 18 DE JULIOL

- 9.00 h Els mitjans audiovisuals, laboratoris
de segona oralitat
Josep Gifreu
*Catedràtic de Teoria de la Comunicació
de la Universitat Pompeu Fabra i
membre de l'Institut d'Estudis
Catalans*
- 10.00 h Paraula i imatge com a informació
complementària
Vicenç Villatoro
*Director general de la Corporació
Catalana de Ràdio i Televisió*
- 11.00 h Pausa
- 11.30 h Bla, bla, bla
Jaume Barberà
*Periodista i presentador del programa
«Bon dia, Catalunya»
de Televisió de Catalunya, SA*
- 12.30 h La creació d'argot en televisió
Toni Soler
Periodista i presentador de televisió
- 15.30 h Un quilo de rovellons he comprat
aquest matí
Salvador Alsius
*Doctor en periodisme i professor de la
Universitat Pompeu Fabra*
- 16.30 h És espontània l'oralitat?
Joan Martí i Castell
*Catedràtic de Filologia Catalana i
primer rector de la Universitat Rovira
i Virgili i membre de l'Institut
d'Estudis Catalans*
- 17.30 h Pausa
- 18.00 h Taula rodona
- 19.00 h Cloenda a càrrec de
Joan Trullén
*Director acadèmic del CUIMPB -
Centre Ernest Lluch*